

nizacije. Ne, ni zgodovina to, potvorba dejstev je, ki kaže kako slabo je o vsem tem informiran odbor Slomškove zveze! Najbolj pa kaže to s tem, da v svoji zlobnosti trdi, da hoče vodstvo Zaveze vprašanje ustanovitve združenja spraviti s sveta, tisto vodstvo, katerega člani imajo mnogo zaslug, da se je združenje ustanovilo. Vaš poskus, tovariši v Slomškovi zvezi, ki ga nameravate s svojo poslanico, bo samo udarec v vodo. Podobni ste svetopisemskim devicam, ki so zamudile svoje žene. Prepozno in zamudeno!

### Pristopite k „Jugoslovanski Matici!“

DR. P. STRMŠEK:

### O predlaganem učnem načrtu za slovenščino na naših srednjih šolah.

Šolska oblast je razposlala strokovnim učiteljem učni načrt za slovenščino, da izrečejo svoje mnenje, na kar bo poverjenosti načrt odobril. Želim se tukaj dotakniti dveh načelnih vprašanj:

I.

Načrt, kakršnega imamo v rokah, stoji na strogo slovenskem stališču. Tega ne spremeni niti ozir na »najvažnejše pojave srbohrvaškega in po možnosti tudi svetovnega slovenstva«. Načrt prezre, da odslej slovenščina ni več samo predmet, temveč tudi edini učni jezik. Učitelj slovenščine mora tolnačiti poleg slovenske slovnice in slovenskega slovnega tudi razvoj tujih književnosti. Če se to ne bo zgodilo, se bo naš duševni horizont zožil v novi domovini, akoravno te naloge tudi nemščina ni vršila docela. Očetje avstrijskih učnih načrtov so smatrali nemščino za cvet svetovnega slovnega in se ozirali le na Shakespearea ter semtertje na Danteja, Milana, Mollerja, Rousseauja, Byrona in Zolata. Vsi drugi, posebno pa Rusi, so jim bili tuji. Ker v tem ne smemo slediti nemškemu načrtu, je treba, da se že v načrtu odloči najmanj en tečaj v ta namen, da se govori o razvoju tujih slovnosti: nemškega, francoskega, laškega, češkega, ruskega, poljskega, pa tudi španskega in nordijskega. Ker ne gre toliko za imena ali celo za letnice, je treba podajati povsod kratko vsebino najboljših del, da se tako morejo razbrati glavne misli in smeri. Kolikor je treba, naj se doda privatno čitanje originalov in dobrih prevodov.

Najpripravejši čas za to je prvi tečaj zadnjega leta, da se na tak način poglobi razumevanje jugoslovanskega slovnega, ki ga je v drugem tečaju itak ponavljati za zrelostni izpit.

Dalje pa je treba pojasniti tudi vprašanje srbohrvaščine. Učni načrt se ne ozira ne na slovnico in ne na slovnost srbohrvaško; iz tega se da sklepati, da naj ostane srbohrvaščina predmet zase. Temu pa moramo odločno oporekati.

Najidealneje bi seveda bilo, da bi bili slovenščina in srbohrvaščina združeni v eni roki: pa kaj, saj večkrat slišimo, da sta komaj dva Slovence, ki govorita čisto srbohrvaščino; vsi drugi pa le neko mešanico. Zato je tudi treba, da ostane hrvaščina kot jezik, kjer je le količinskih pogojev, v rokah rojenega Hrvata; slovnost pa se ne sme nikdar ločiti od slovenskega. Prej je mogoče deliti domovnost v zgodovino Slovencev, Hrvatov in Srbov; v kulturnem oziru pa so bili stiki ves čas tako ozki, da jih ne gre sedaj umetnim potom ločiti. Le pomislimo na mogočni vpliv Ciril-Metodovega dela, na dobo reformacije, ko je skušal Ungrad poluteraniti vse Jugoslovane, na protireformatorje, ki so ustvarili književnost v Bosni, prosvetljeno dobo, ki je vzbudila slavonsko knjigo in znova poživila srbsko književnost: vse samo sile, ki so ravno tako mogočno vplivale na slovensko književnost. Kako je mogoče tolnačiti Prešeren-Vrazovo nasprotje, a prepuščati ilirizem tovarišu Hrvatu? Ali naj mar oba učitelja ponavljata isto snov, vsak iz svojega vidika in tako sedaj raztrgata ono, kar nam je bilo skupno vkljub mogočnim, a nam sovražnim političnim silam?

Jugoslovanska kulturna povestnica naj pride kot en predmet v šesti in sedmi razred naših gimnazij (na drugih šolah sorazmerno) s štirimi tedenskimi urami, da bo mogoče najvažnejša dela tudi v šoli obravnavati. Učna uprava naj skrbi za dobre in bogate čitanke, potem pa za cenene izdaje naših najboljših del. Učitelji slovenščine se bodo gotovo z veseljem lotili študija srbohrvaške književnosti, pa tudi svetovne literature, saj se

bodo zavedali, da uče nekaj celotnega in ne samo nekaj ozko omejenega, kar bi bila slovenščina po predloženem učnem načrtu. Učni načrt naj nam poda potrebna navodila in naj nam odmeri zadostno številno ur.

### V Srbiji in pri nas.

V predzadnji številki »Učit. Tovarisa« smo čitali, na kaj se vse ozira srbska naučna uprava pri podelitvi raznih učiteljskih mest. Prosilec mora odgovoriti na 20 vprašanj. Znano je, da se vrlo upošteva tam delo na književnem polju in kulturno delo izven šole. Kako pa pri nas? Pri nas pa v prvi vrsti protekcija in sorodstvo. Naš višji šolski svet se na kako izvenšolsko delo jako malo ali pa celo nič ne ozira. Ne razume tega, da je učitelj ki je vaju izvenšolskega, kulturnega dela, ki posveča ves svoj prosti čas svetemu narodu, tudi v šoli delaven in marljiv. Ljubši mu je učitelj, ki hodi samo radi tega v šolo, da potegne prvega svojega plačo, ljubši oni, ki misli le na posteljo in svoj želodec. Gospodje! Kdor ni dela vaju zunaj šole, ta tudi v šoli ne dela ali kdor se boji izvenšolskega dela, temu tudi šola ne diši.

Ako pa pridemo tako daleč, da se bodo zapostavljali naši najboljši tovariši, tovariši, ki delujejo že leta in leta, nekateri celo svoje življenje za blagor, napredek in procvit naroda, potem žalostna nam inajka! Potem se bo pač vsako stokrat premislil posvečati svoj prosti čas izvenšolskemu delu. Učitelj ne sme biti samo učitelj in vzgojitelj mladine, ampak tudi naroda. Le takega si predstavljamo za pravega in zavednega slovenskega učitelja. Mnogokrat se sliši, da nima vsak talenta in veselja za izvenšolsko delo. Nerazumljivo pa nam postane potem vprašanje, kako naj imajo dotični zmožnost in veselje za uspešno delo v šoli. Zato pravimo in to je naša trdna prepričanje, da se le temuhom ne ljubi delati naj si bo potem že v šoli ali izven šole.

Take parasite, ki hočejo delavnim in zmožnim učiteljem odjedati boljše mesta, moramo imeti stalno v evidenci, in dolžnost je naše organizacije, da posveča v tej smeri največjo pazljivost in pozornost. To je korupcija, proti kateri se mora boriti organizacija z vsemi sredstvi. To je v prvi vrsti nujno in potrebno, potem pride še drugo.

Srbsko učiteljstvo je vzgojilo svoj narod tako v šoli, kakor izven šole. To delo srbskega učitelja je prineslo srbskemu narodu svetovno slavo in svobodo, ovenčano z uspehi, kakršnih ne pozna svetovna zgodovina. To pa zna in ve ceniti srbska naučna uprava.

Sramotno je tudi za naš stan, da hočejo nekateri neznajčežji odjedati razna učiteljska, zlasti pa nadučiteljska mesta na ta način, da se vrinejo na kako šolo, na kateri deluje kak tovariš celo vrsto let in o katerem se ve, da radi tega reflektira na ono mesto. Ker je mogoče nekoliko starejši, pa si misli: Jaz sem starejši, vpoštevati me bodo morali.

Takih slučajev je v zadnjem času več in nas le veseli, da se višji šolski svet ni vsedel povsod na te limanice.

Učiteljski zastopniki bodo morali izvajati strogo kontrolo, ako hočemo, da se našega učiteljstva ne polasti letargija in mlačnost. Zahtevamo na vodilnih mestih delavnih in miselnih tovarišev, ne pa zaspancev. To mora imeti pred očmi tudi najvišja šolska oblast v deželi, zavedajoč se važnosti vsestranske delavnega učiteljstva za osvoboditev naše neodrešene domovine.

Le v tej smeri leži spas in bodočnost našega stanu in našega naroda. I. J.

ZIHER:

### Iz življenja upokojenega učitelja.

Bil je sin vdove in pet let star, ko mu je umrl oče. S pomočjo blagih dobrotnikov, se mu je posrečilo dovršiti spodnjo realno in učiteljsko v Mariboru. Navdušen in vesel je vstopil v učiteljski stan. Učiteljval je nad 44 let, od teh 41 na eni in isti šoli. Deloval je uspešno. Njegov šolski vrt, da si neugodno ležeč, je bil izboren; radi so ga prišli ogledovat tovariši, a tudi lajki. Okoli šolskega poslopja je nasadil sadna drevesa, zid so kinčale marelice in vinska trta. Tovarišem je dal cepike žlahtnih dreves in sadik raznega grmičja brezplačno, ravnotako sadna drevesca iz šole izstopivšim učencem v spomin, nad tisoč dreves pa revnim posestnikom. Podarjeni so mu radi pripovedovali po mnogih letih, da jim rode drevesa krasen sad, katerega prodajajo po lepi ceni. Učence je poučeval v cepljenju

dreves in trti; dečki, ki so se naučili, so hodili cepiti trte v sosedne kraje ter siza-sluzili lep denar. Ednajst pisemenih polhval in priznanj je dobil za to delovanje od šolskih oblastnih. Da si službojoč v najdražjem kraju celega okraja, je bil upokojen po 3. plači razredu, kajti nadzornik-renegat mu ni bil naklonjen zaradi njegove narodnosti in pa zaradi njegovega neupogljivega filnika. Imel je sedem otrok. Kdor pozna 3. plačilni razred, si lahko predloči, kako težka je bila »stanu primerna« vzgoja in šolanje in to tembolj, ker ni imel nobenega privatnega premoženja. — Pa vzgojil jih je vendar in kakor še sedaj rad s ponosom naglašja, vzgojil jih je v narodnem duhu torej za narod in za državo. Ko pa je začel slabeti, šel je v pokoj. Pokojnino je dobil nakazano iz Gradca 295 K mesečno, katero je pozneje višji šolski svet v Ljubljani zvišal na 425 K. Draginskih doklad ima 300 K, toraj skupaj 725 K, čitaj: sedemsto petindvajset kron! Star je čez 70 let, žena precej nad 60; potrebujejo slabotnežinid streljivo. Streljivo, mora dobiti razven plače tudi jesti in to pri tej grozni dragini! Obleka gre h koncu in obutev je raztrgana. Pomislite, ljudje božji, na kak način si bode ta reveža to nabavila.

Bolezen potrkla tudi zelo rada pri starih ljudeh, pa zdravnik je za upokojenca predlagal ravnotako zdravlila. Zdravilo proti pljučnemu kataru, ki je stalo pred 6imi leti nekaj žez eno krono, stane sedaj 16 K 80 vin. Bivši dež. šol. nadzornik Linhard je nekaj nahlupil bolehavega učitelja, ki ga je prosil, da bi mu posredoval za denarno podporo: »Ein Landelrer braucht keinen Arzt und keine Apotheke, er soll sich mit Hausmitteln behelfen.« — Potožil se mi je tovariš, da ima bolane oči. Svetovali smo mu, naj gre v Ljubljano k specialistu. Z mesečnimi 700 K si tega ne more privoščiti in če tudi mora oslepeti. Na mesec marec se je ta družinica veselila, ker bilo je čitati, da bodo draginske doklade zvišane tudi upokojencem. Sklenila je, da si bode s priboljškom nabavila podplate za slabo obuvalo. Pa kako žalostno presenečenje! Prišla je nakaznica glaseča se samo na 701 K, 24 K se je odtgnilo kot dohodninski davek. Rekel mi je dotičnik ves potrt, da si želi samo še skorajšnje smrti. Znanje so mi tudi druge obitelji učit. upokojencev, ki v pravem pomenu besede stradajo in zmružejo. Ako primerjamo draginske doklade železničarjev in orožnikov z onimi učiteljev upokojencev, se nam lasje ježijo. Prvi imajo 800 do 1500 K mesečnih doklad, zadnji pa 300 K. Pa kaj hočejo? Štrikati ne morejo, a država jih spleh ne potrebuje! Upokojenim učiteljem se godi kakor prevžitkarjem, kateri imajo nehvaležne naslednike.

Vsak stan deluje, da se preživi. Obrtniki in trgovci morajo gledati, da si kaj prigospodarijo za starost. Vsak stan ima dolžnosti napram državi. Kakor posameznik ne more več delati, gre v pokoj. Država in narod nimata več pozneje od njega koristi za občni blagor. Drugače pa je pri učitelstvu! Učitelj, ki je uspešno deloval več desetletij, ni koristil državi in narodu samo za čas svojega službovanja! Še po njegovej smrti govori ljudstvo o njem in pripoveduje, česa se je pri njem naučilo in za kaj mu je hvaležno. In to velja za vse učitelje, torej ne samo osnovnih, ampak tudi srednjih, visokih in drugih šol. In ti, ki so vse svoje moči izčrpali za narod in državo, morajo kot upokojenci trpeti pomanjkanje! Po smrti takih revežev se čita med drugim v časopisih, da je N. N. dolgo let poučeval z najboljšimi uspehi in da je s tolikimi leti šel v »zaslužni« pokoj. V zaslužni pokoj? Ali je zaslužil tak pokoj, da je moral radi pomanjkanja v prezgodnji grob? Jugoslovija! Tudi učitelji-vkopojeanci so pomagali tebe graditi! Usmili se jih, bodi jim pravica, olajšaj jim zadnje dneve njihovega življenja!

### Iz naše organizacije.

#### Skupne zadeve.

+ Razglas. Po sklepu upravnega odbora Zaveze z dne 1. aprila t. l. se bo vršilo letošnje zborovanje Zavezine delegacije v prvi polovici meseca septembra v Celju. Okrajna učiteljska društva morajo že sedaj skrbeti, da izvolijo za to zborovanje svoje delegate. (Po § 7. lit. e.) odpošlje vsak Zavezin član (§ 4.) na Zavezino delegacijsko zborovanje vse predseidnike, odnosno od teh določene namestnike, vsem posameznim deželnim organizacijam (zvezam) včlanjenim društev. Vrhutega izvoli vsako teh društev do 50 članov po 1 delegatu, s 50 do 100 članov po 2 delegatu, s 100 do 200 članov po 3 delegate itd. Vsakemu delegatu se izvoli namestnik. Vsak delegat je dolžan

udeležiti se delegacijskega zborovanja. Zgoraj imenovan § 4. se glasi: »Zavezni lahko pristopijo vse deželne zveze učiteljskih društev; kjer takih zvez ni, pa učiteljska društva«.

Tovariše predseidnike Zavezinih društev prosimo, da postavijo na dnevni red prihodnjega društvenega zborovanja volitev delegatov, izvoljene delegate prijavite takoj vodstvu Zaveze.

Obenem pozivljamo vse svoje članstvo, da ob pravem času prijavijo predloge in nasvete za delegacijsko zborovanje, da se morejo odseki posvetovati o njih in izdelati svoje poročilo.

To bo zadnje Zavezino zborovanje. Ta dan bo položila račun o svojem 33 letnem delovanju. Zato pričakujemo, da temu važnemu in pomembnemu zborovanju ne bodo prisostvovali le delegati, temveč da pohiti tiste dni v Celje mnogi učiteljstva iz vseh pokrajin Slovenije!

Vodstvo Zaveze:

Blagajnik: Predsednik: Tajnik:  
Fr. Luznar. L. Jelenec. Vil. Rus.

#### Društvene vesti.

+ Učiteljsko društvo za kranski šolski okraj zboruje dne 2. maja popoldne ob eni uri v Kranju v ljudskošolskem poslopju z naslednjim dnevnim redom: 1. Predsednikov pozdrav. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Volitev odbora, pregledovalcev računov in delegatov za Zavezino zborovanje. 4. Slučajnosti. — Popoldne ob treh je skupna pevška vaja okrajnega učiteljskega s kranskim čitalniškim pevskim zborom. Pevke in pevci naj prinesejo note s seboj. Kdor ni navzoč pri tej generalni pevski vaji, ne more sodelovati pri določenih koncertih.

+ Izredni občni zbor Učiteljskega društva za kranski šolski okraj se je vršil ob številni udeležbi dne 20. marca v Kranju. Ker je bilo vabljeno na ta dan vse učiteljstvo okraja, se je udeležilo zborovanja tudi več članov Slomškove Zveze.

Predsednik Fr. Luznar naglašja v pozdravnem govoru, da je to zadnji poizkus zbližanja učiteljstva v enofno stanovsko organizacijo od strani Zavezinega članstva.

O Uniji poroča podrobneje društveni tajnik V. Rus. S člani Slomškove zveze se je vnela po tem poročilu mestoma prav živahna debata. — Tovariš P. Lavrič (član Sl. Zv.) pravi, da se je Slomškova Zveza pogojno že izjavila za Unijo in da je tudi protestirala proti napadom, ki so izšli v »Domoljubu«. V »Slovencu« napadajo drugi in ne učiteljstvo. Želi, da bi bila tudi polemika pisava v Učiteljskem Tovaršu drugačna, ker le tako pridemo do ujedenja. — Tovarišica gospa Groznik-Pragerjeva je mnenja, da naj se vpoštevajo v skupni organizaciji vsi nazori, podcenjevati se naspotnika ne sme. Vseh dolžnost je, da se vpišemo v Unijo. — Tovariš J. Lapajne izjavlja, da je vseh nas v šoli isto delo, a krušno vprašanje je tudi skupno, najsi že pripadamo zunaj organizacije kateremukoli političnemu naziranju. Vse to dosežemo samo v Uniji, zato naj se Slomškova zveza tudi kot kulturno politično društvo ne vzdrži. — Društveni predsednik razjasni nekatere dvome, ki so nastali med debato. — Poročevalec V. Rus poudarja, da so smernice pravilom Unije že začrtane v Gangloven poročilu z zadnjega delegacijskega zborovanja. V enotni organizaciji se bodo reševala predvsem pravna in gmotna stanovska vprašanja, v katerih imamo vsi iste zahteve; zakaj politično naziranje ostane zunaj te nove edinstvene organizacije. Sklepno se sprejme soglasno in z odobravanjem poročevalčev predlog, da naj Učiteljski Tovariš do kongresa ne odgovarja na morebitne napade, pač pa naj jih zabeleži brez komentarja in brez protinapadov.

Obširno predavanje tovariša L. Kernea z naslovom »Misli in človek« je bilo krasno in ves čas izredno zanimivo, za kar je žel predavatelj vsestransko pohvalo in priznanje. Predsednikov predlog, da naj se objavi referat v Popotniku, je bil sprejet s pritrditvijo.

Pri slučajnostih se oglasi tovariš J. Lapajne in razpravlja o kaznih šolskih zamud. Želi, da se kaznjenci rubijo po uradnih osebah in ne od občine, ker bi imela šola na ta način pri ljudstvu več ugleda. Navzoča zastopnika učiteljstva v okrajnem šolskem svetu pojasnita, kako se tam določujejo kazni za neopravičene šolske zamude.

Popoldne se je vršila v čitalniških prostorih prva skupna pevška vaja za koncert, ki se priredi tekom pomladi v raznih krajih na korist Učiteljskemu konviktu.

+ Učiteljsko društvo za marenberški okraj zboruje dne 22. t. m. ob pol desetih v Vuhredu. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Predavanje dr. Pivka iz Maribora. 4. Slučajnosti. K polnoštevilni udeležbi vabi Mirko Lešnik, t. č. predsednik.

+ Zveza slov. učiteljev in učiteljic na bivšem Stajerskem je na svoji na

veliko sredo v Celju se vršeci odborovi seji sprejela sledeče predloge:

1. Zaveza dela na to, da se izvrši sklep 1. seje višjega šolskega sveta, po katerem je za bivšo štajersko določiti poseben informator pri višjem šolskem svetu. Mesto naj se razpiše ter da štajerski organizaciji prilika določiti tergo-predlog.

2. Ker sta tovariša Lud. Černej kot zastopnik in Gnuš kot namestnik v viš. šol. svetu odstopila, tovariš Gangl pa je postal višji šolski nadzornik, je volitev enega zastopnika ljud. šol. učiteljstva in dveh namestnikov takoj razpisati.

3. Neobhodno potrebno je, da se imenuje informator, ki pozna slovensko šolstvo, v Beograd.

4. Zvezin sklad se uporabi za nakup hiše v kakem zdravilišču.

5. Zveza se ne razpusti, dokler ni urejena zadeva ujedinenja jugoslovanskega učiteljstva.

6. Prispevek Zvezi za leto 1920 se določi 2 K letno od člana. Društva naj čimprej poravnajo članarino.

7. Zvezin tajnik se poveri, da uredi zadevo pri knjižnici mariborskih učiteljskihnikov. Kot zastopnika Zveze za pregledovalca knjižnice se določi tovariša Rakuša iz Krčevine pri Mariboru.

Odbor je obširno razpravljal o imenovanju nadučitelja v Vojniku ter k razpravi povabil tudi tovariša Eksela.

Radovljiško okrajno učiteljsko društvo ima dne 29. aprila t. l. ob pol deseti uri svoje zborovanje na Jesenicah v slovenski šoli. Predava tov. Janko Baraga o računstvu v I. razredu. Popoldne ob dveh je ogled tovarne s posebnim ozirom na vlivanje zvonov. — Naročila za kosilo naj se pošljejo do 27. t. m. tov. Hudetu na Jesenice. Tajnik.

## Podpirajte „Jugoslovansko Matico!“ Kronika.

— Naš parlament. Začasno narodno predstavništvo šteje 296 članov, ki se razdele približno tako, da pride po en poslanec na približno 40.000 duš. Po „podedovanih“ državnih in deželnih mejah pripade: na bivšo kraljevino Srbijo, vstevši Macedonijo 108 poslancev, Črno goro 12, vojvodino (deli Bačke, Baranje in Banata) 30, kraljevino Hrvatsko in Slavonijo z Medjimurjem 62, kronovino Dalmacijo 16, Bosno in Hercegovino 32, kronovino Istro 3, mesto Reka 1, Slovenija (bivša vojvodina Kranjska, slovenski del bivše vojvodine Koroške, slovenski del bivše vojvodine štajerske, slovenski del bivše mejne grofije Goriško-Gradišanske, mesto Trst in slovensko Prekmurje) 32 poslancev, skupaj torej 296 poslancev.

— Šola za očete. Neki francoski list priporoča ustanovitev šol za očete. Te šole naj bi obiskovali mladi ljudje, kjer bi se jih poučevalo o vsem, kar potrebujejo za vestno izpolnjevanje bodočih očetovskih dolžnosti.

— Strokovna izobrazba voditeljev posvetovalnic za izbiro poklica. Na Dunaju so otvorili prvi tečaj za strokovno izobrazbo oseb, ki delujejo v posvetovalnicah za izbiro poklica oziroma se nameravajo temu delu posvetiti. Pogoji za sprejem je srednješolska ali tej primerna izobrazba in dovršeno 24. leto. Tečaj bo trajal 3 mesece in se bo deloma vršil skupaj s tečajem za uradništvo delovnih posredovalnic.

— Za tehnično ljudsko izobrazbo. Na Dunaju se je ustanovila »Svobodna zveza za tehnično ljudsko izobrazbo«, v kateri so zastopane vse tehnične organizacije in zavodi, predvsem tehnična visoka šola in tehnični muzej. Predsednik je inž. dr. W. F. Exner. Društvo hoče izpolniti veliko vrzel v splošni izobrazbi ljudstva z ozirom na tehnične vede in znanje in v to svrhu prirediti javna predavanja o tehnikah, rudarstvu, kmetijstvu, gozdarstvu in dr., izdajati posebno glasilo »Tehnika in Kultura«, ustanoviti lasten arhiv filmov, knjiž. itd.

— Zgodnje počitnice v Avstriji. Temeljem zdravniških preiskav so dognali, da je na dunajskih šolah nad dve tretjini otrok potrebnih okrepitve. Na tisoče in tisoče dunajske dece je že odšlo v inozemstvo, kjer so jo razni narodi človekoljubno vzeli pod streho. Ostalo je doma še 16.000 oslabeledih otrok, ki jih pošlje občina sedaj na deželo. Da dobi zanje prostora v šolah, se bodo začele letos velike počitnice že 15. junija; v dunajskih šolah, ki so malone izpraznjene, bi se nadaljnji pouk istotako ne izplačal.

— Avstrijsko katoliško šolsko društvo je imelo 11. t. m. na Dunaju svoj redni občni zbor, na katerega je poslal banežev nuncij Agna Serra papeževo pismo. Društvo šteje 107.000 članov. Zbor je sprejel resolucijo, v kateri zahteva:

Bodoča državna ustava naj zagotovi svobodo pouka in vzgoje, fakultativno versko šolo ter zajemljivost in zavaruje versko-nabožni pouk in vzgojo; šolska preosnova naj ne zavre vsega dosedanjega, marveč naj se izvede v zmislu organičnega razvoja tega, kar je postalo zgodovinsko; v šolsko-preosnovne komisije naj se v primeren številu pokličejo tudi katoliški strokovnjaki; katoliški starši se pozivljejo, da sodelujejo v društvi staršev, ki so se osnovali za šole.

— Velika potreba nadaljevalnih šol. Neki dunajski list se peča z veliko škodo, ki jo trpi na svoji temeljni izobrazbi mladina, ki je hodila začasa vojne v šolo. Znanje, ki ga je otrok pred vojno prinesel z ljudske ali meščanske šole, je bilo vse kaj drugega nego je tisto, kar so pridobili otroci v šoli za časa vojne. Ta primanjkljaj bo cel rod tako težko čutil vse življenje, ako tisti, ki so v to vpoklicani, ne bodo poskrbeli, da se ta primanjkljaj kolikor mogoče nadomesti. To nalogo morajo prevzeti nadaljevalne šole, ki se morajo kolikor mogoče izpopolniti in razširiti. Obvezni obisk nadaljevalne šole se mora raztegniti na vso mladino — razen one seveda, ki obiskujejo druge šole — do 18. leta starosti. Predvsem pa se morajo preosnovati nadaljevalnošolski sveti, da bodo imeli več zmisla za potrebe in koristi delavske mladine.

— Vprašanje ženskih srednjih šol na Dunaju. Na Dunaju so ženske srednje šole, ki so vse zasebne, na tem, da se zapro. Kljub temu, da so zvišale šolnino od 300 na 900 in 1200 K, ne morejo zmagovati stroškov. Učitelji in učiteljice dobivajo po 400 do 800 K mesečne plače, s čimer seveda ne morejo živeti. Sedaj so uvedli akcijo za poddržavljenje vseh ženskih srednjih šol.

— Zakon o davku na vojne bogataše je predložil finančni minister prestolonasledniku v podpis. Sedaj so zagotovljeni novi državni dohodki, in sicer: 1. Po zakonu o proračunskih dvanaestihinah so v vsem kraljestvu uvedene sodne in administrativne takse, ki so bile v veljavi na teritoriji kraljevine Srbije. 2. Uvedene so nove takse na zabave, gledališča, kinematografe, cirkuse itd. 3. Zakon o davku za vojne bogataše, je, kakor rečeno, sankcioniran.

— Koliko je judov na svetu. Judovski zgodovinar Frietsch cenil število judov na svetu na 15.430.000. Od teh živi v Palestini samo 100.000 judov. Največ judov živi v Evropi: Na Poljskem 3 milijone in približno toliko tudi v Ukrajini in današnji Rusiji; v Sibiriji 900.000, na Rumunskem 600.000, v Nemčiji 540.000, na Ogrskem 450.000, na Češkoslovaškem 450.000, na Francoskem 300.000, na Litvanskem 250.000, v Jugoslaviji 200.000, na Holandskem 110.000 in na Angleškem in Irskem 3 milijone judov. V Združenih državah Severne Amerike je 3.300.000 judov.

## Iz Jugoslavije.

— Brzjavka iz Beograda. 16. aprila. Kongres jugoslovanskih učiteljev se ne bo vršil dne 23. maja t. l., temveč dne 18. julija, in sicer na zahtevo tovarišev iz Slovenije, Dalmacije in drugih krajev, ki želijo, da bi bil kongres v času velikih šolskih počitnic, da bi se ga tako mogli udeležiti.

— Tovariši in tovarišice! Pripravite se v čim večjem številu, da pohačimo o počitnicah na prvi veliki jugoslovanski učiteljski kongres, ki nam ustvari našo Unijo!

— Podružnica »Slomškove Zveze« za kočevski okraj je sklenila 8. t. m. sledečo resolucijo kot odgovor na resolucijo okr. učit. dr. za koč. okraj: »Člani Slomškove Zveze so mnenja, da je treba najprej sporazumno z našim osrednjim odborom pripraviti pravila, ki nikakor ne bodo nasprotovala načelom Slomškove zveze; sicer ni mogoče nadaljnjih razgovorov, še manj pa vstop v novo organizacijo.«

— Podružnica Slomškove Zveze za kranjsko-radovljiški okraj je kot odgovor na zborovanje okr. učit. društva za kranjski okraj sklenila dne 15. t. m. sledeče: »Predsednik Slomškove Zveze (Strukelj) in urednik »Slov. Učitelja« (Fabine) sta temeljito pojasnila vsa za učiteljstvo pereča vprašanja, zlasti tudi zadevo glede stanovskega ujedinenja. Zborovalci so sprejeli resolucijo, kjer pozdravljajo ustanovitev Unije, ki se mora ustanoviti le v sporazumu z osrednjim vodstvom Slomškove Zveze. Ne trpimo nikakega kulturnega nasilstva in hočemo garancij, da bi bilo društvo tudi res stanovsko. Vsa čast mnogoštevilnim zborovalcem, ki se niso dali dosedaj premočiti lepih besedam naših nasprotnikov. Upamo, da to prebudi še tiste omahljivce, ki ne vedo, kaj jim je storili. Krščansko učiteljstvo naj krepko

drži skupaj in zaupa svojim voditeljem, pa se ne bo treba bati nobenega terorizma.«

— Vsem podružnicam »Slomškove zveze« in okraj. učiteljskim društvom v Sloveniji. Z ozirom na naš današnji članek »Ježijo se...« ponatiskujemo v boljše razumevanje okrožnico odbora »Slomškove zveze« z dne 6. t. m., ki jo je bil priobčil »Slovenec« pod gorenjim naslovom. Dotična okrožnica slove: »Da se zadeva ujedinenja slovenskega učiteljstva temeljito pojasni in odstrani za bodoče vsako nesporazumljenje, je sklenilo učiteljstvo »Slomškove zveze« na svojem sestanku z dne 31. marca t. l. objaviti okrožnico vsemu slov. učiteljstvu, ki naj sedaj odloči o zadevi. Na pobudo »Slomškove zveze« se je osnoval lanske leto »Učiteljski svet«, ki mu je predsedoval učitelj Ivan Petrič, sedanjí voditelj v Spodnji Šiški. V tem Učit. svetu so se pripravljal tla za stanovsko ujedinenje. Vršilo se je nekaj sej, potem pa predsednik že skoraj eno leto ni sklical nobene seje in zadeva je zaspala brez pravega vzroka. Podružnice »Slomškove zveze« so priredile več zborovanj v svrhu razpravljanja o stanovskem združenju. Na ta zborovanja so bili vabljeni tudi člani okraj. učit. društev. Na takem skupnem sestanku v Novem mestu dne 1. maja 1919 je bila soglasno sprejeta sledeča resolucija: »Zahtevamo, naj se združi takoj vse učiteljstvo v Sloveniji v eno samo strogo stanovsko organizacijo, ki pa mu naj pusti v kulturnih vprašanjih popolno svobodo, tudi svobodo združevanja v posebne samo kulturne učiteljske organizacije. Ta učiteljska stanovska organizacija naj se čimprej razširi po vsej Jugoslaviji.« Ta resolucija je bila sprejeta tudi od vseh podružnic »Slomškove zveze«. Na dalje sta »Slov. Učitelj« v št. 5. in 6. lanskega leta in »Učiteljski Tovariš« priobčila članek v navedenem smislu. Na božičnem zborovanju »Slomškove zveze« so bile zopet sprejete resolucije, ki iskreno pozdravljajo ustanovitev stanovske organizacije. Razpravljalo se je o pravih Unije, ki jih je tudi priobčil »Slovenski Učitelj« v št. 1. let. leta. Na prejšnjih naših zborovanjih pa so se tudi spremenila pravila »Slomškove zveze«, ki naj bi postala le kulturna organizacija. Pravila je najti v številki 7. Slov. Učitelja leta 1919. Obrnili pa smo se nadalje tudi naravnost v Beograd na glavni odbor Udruženja, a odgovora še do danes nismo prejeli. Odbor »Slomškove zveze« se je tudi pisмено obrnil na vodstvo »Zaveze«, poslal mu resoluciji z občnega zbora in ker ni bilo odgovora, smo ponovno pozvali vodstvo »Zaveze« in obenem predlagali, da naj pošlje svoje zastopnike, s katerimi bi bilo možno sestaviti pogoje za ustanovitev strokovne organizacije. Odgovor pa je dobila »Slomškova zveza« od vodstva »Zaveze« šele pod pritiskom javnih polemik, ki se glasi tako-le: »Vodstvo Zaveze je napravilo na svoji seji dne 14. t. m. in z ozirom na doposlana dopisa Vaše »Zveze« sledeči sklep: Zaveza jugoslovanskega učiteljstva v Ljubljani stavljenih resolucij »Slomškove zveze«, s katerimi se ta izreka za edinstveno stanovsko organizacijo zajedno je pa sklenila, da svoje »Zveze« ne razpusti, ne more vzeti na znanje. V zvezi s tem odpade tudi vsak nadaljnji razgovor s predlaganimi odposlanci.« To je tedaj zgodovina vprašanja stanovskega ujedinenja slov. učitelja, iz katere je jasno razvidno, da ne zadene odbora »Slomškove zveze« nebena krivda, če zadeva ne pride preko mrtve točke. Iz vsega pa je razvidno, da sedanjí voditelj »Zaveze« zadeve sploh ne smatrajo za resno in jo hočejo na vsak način spraviti s sveta. Nam pa se vidi to vprašanje življenjskega pomena za učiteljski stan in ker smo mnenja, da vodstvo »Zaveze« ni izraz naziranja pretežne večine slov. učiteljstva, zato napravimo od naše strani še zadnji poizkus s tem, da se obračamo na forum vsega slov. učiteljstva, ki naj odloči o stvari po svojem preudarku.«

— Ravnatelj Schreiner. V Mariboru je umrl dne 14. t. m. ob 6. uri jutraj gospod Henrik Schreiner, ravnatelj državnega moškega učiteljskega v Mariboru, ter predsednik Slovenske šolske Matice. Pokojnika smo poznali vsi slovenski učitelji kot vzornega in duhovitega pedagoga, kot vodnika na našem šolskem polju. O njegovih izrednih zaslugah za razvoj našega šolstva bomo poročali obširneje v eni prihodnjih števil našega lista. R. I. P.

— Srbsko - hrvatski literarni tečaj. Pred Veliko nočjo je zaključil vseučiliški profesor dr. Ilišić srbsko-hrvatski literarni tečaj. V kratko odmerjenem času nam je temeljito očrtal razvoj srbsko-hrvatskega leposlovja od Vuka Karadžića do Kranjčevića. Bila je to nad vse zanimiva snov, saj nam je bila, žal, do sedaj

tako malo znana. G. predavatelj pa jo je tudi podal z njemu lastno globoko iskrenostjo, ki prihajajoča iz duše, sega v dno duše poslušalceve. Vsi udeležniki tečaja sino se ločili z iskreno željo, da bi dr. Ilišić drugo leto nadaljeval ta predavanje. Tej želji pa se je pridružila še moja osebna želja, da bi se prihodnje leto teh predavanj udeležilo ljubljansko učiteljstvo v večjem številu, kakor se je to zgodilo letos. Ivanka Kalinova.

— Ljubljanski tovariši, ki ste se svojčas oglasili za učitelje vajakov-analfabetov, ste prijazno vabljeni na sestanek, ki se vrši dne 24. t. m., to je v soboto ob 18. uri (6. uri pop.) v pisarni »Hranilnice in posojilnice učiteljskega konvikta«, Frančiškanska ulica 6./I. nadstropje. — Vendelin Sadar, sklicatelj.

— Pevski sestanek ljubljanskega učiteljstva bo v ponedeljek, dne 26. t. m. ob 17. uri v ljudski šoli na Ledinu. K sestanku vabim vse tovariše-pevce in tovarišice-pevke, da se pogovorimo o izboru pesmi in o pevskih vajah. — F. Juvanec.

— Dvojni jubilej. Včeraj je praznoval v Bukovici pri Škofji Loki 65letnico svojega rojstva in 50letnico svojega književnega delovanja tovariš Janko Leban. Naš list, ki šteje jubilarita med svoje zveste sotrudnike že dolga desetletja, želi zaslužnemu tovarišu ob redkem jubileju še mnogo srečnih in srečnejših let!

— Maturanti in maturantke ljubljanskega učiteljskega izza 1. 1895. Julija bode 25 let, kar smo bili »potrjeni« in se razkropili po širni Sloveniji. Ali bi ne bilo umestno, da se snidemo tekot poletja na sedanjem času primernem sestanku? Tovariš Rus meni, da bi praznovali 25 letnico v Celju ob priliki Zavezinega zborovanja (v prvi polovici sept.) Mogoče bi se tudi mariborski jubilariti takrat in tam sešli in bi tako lahko skupno slavili svoj jubilej. Tovariši in tovarišice, razmisljajte o tem in povejte svoje mnenje in nasvete! S tovariškim pozdravom! Tratar Jože, II. mestna. Ljubljana.

— Prijateljem potujočega dijaštva! Bliža se čas, ko bomo zopet lahko prišli za popotno palico, da gremo med svoje ljudstvo in se razgledamo po širni domovini. Le ona inteligenca, ki ostane v tujem stiku z narodom, more delati zanj. Zato smo si ustanovili vsedijaški »Ferijski Savez«, organizacijo, ki naj omogočuje in olajšuje tudi revnim dijakom daljša potovanja v počitnicah in tako prispeva k izobrazbi inteligentnega naraščaja. Da dosežemo ta cilj, se obračamo tem potom do občinstva cele Slovenije, da nam dá na razpolago brezplačna prenočišča z ali brez hrane, popust v gostinah itd. V svrhu lažjega zbiranja naslovov navedenih dobrotnikov omladine smo natisnili posebne nabiralne pole in jih razdelili med dijaštvo. Ako bi bil kdo pripravljen, dati potujočemu dijaku enkratno prenočišče v dobi od 15. julija do 15. septembra t. l. z ali brez hrane, ali pa nekaj popusta v svoji gostilni in se pri njemu ni nikdo zgledal z nabiralno polo, ga prosimo, da nam prijavi svoj naslov ter navede, katere ugodnosti je pripravljen dati. Dijaški Ferijski Savez, Ljubljana, Akademski dom (hotel Tivoli).

— Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metod v Ljubljani naznanja vsem podružnicam in prijateljicam C. M. družbe, ki s skrbjo povprašujejo, če bo Družba še obstala in delovala za prosveto naroda, to-le: Družba obstoja in mora obstati, ter s podvojeno energijo delati, če hoče slovenstvu rešiti, kar se rešiti mora. Ono vzdržuje še 30 učiteljev in otroških vrtaric. Kdo naj prevzame to breme, kdo naj krmi s hrano prosvete one tisoče otrok, ki jih neguje teh 30 učiteljev in vrtaric? Družba živi, ker mora živeti, deluje, ker mora delati, da ne poginejo oni, ki so kri naše krvi, ki so bili sicer zapisani smrti. Kdor ima srce in rodoljubni čut, delaj za C. M. družbo!

— Trgovsko šolstvo. Na vseslovenskem trgovskem shodu v Ljubljani dne 11. t. m., ki je razpravljajal med drugim tudi o trgovskem šolstvu, je bila sprejeta sledeča resolucija: »Trgovci, zbrani na vseslovenskem trgovskem shodu, se živo zavedajo, da je bodočnost Slovenije zagotovljena s procvitom trgovine in industrije. Predpogoj tega razvoja je iskati v strokovnem šolstvu, ki ga nimamo. Zane-marjeni, oziroma sistematično zapostavljeni od prejšnje države, pričakujemo, da nam nova država v tem oziru ne bo mačeha, in zahtevamo, naj vlada posveti vso svojo pozornost vprašanju trgovskega šolstva, skrbi za to, da v najkrajšem času, ki je mogoč, zgradi nižje, srednje in visoko trgovsko šolstvo, takoj pa izbere primerne moči ter jim s primernimi podporami omogoči, da se izvežbajo za učiteljski poklic na teh šolah. Pozivamo občine naših mest in industrijskih krajev, naj v razumevanju velikega časa posamič ali združeno snujejo trgovske šole ter s primer-

veliko sredo v Celju se vršeci odborovi seji sprejela sledeče predloge:

1. Zaveza dela na to, da se izvrši sklep 1. seje višjega šolskega sveta, po katerem je za bivšo štajersko določiti poseben informator pri višjem šolskem svetu. Mesto naj se razpiše ter da štajerski organizaciji prilika določiti tergo-predlog.

2. Ker sta tovariša Lud. Černej kot zastopnik in Gnuš kot namestnik v viš. šol. svetu odstopila, tovariš Gangl pa je postal višji šolski nadzornik, je volitev enega zastopnika ljud. šol. učiteljstva in dveh namestnikov takoj razpisati.

3. Neobhodno potrebno je, da se imenuje informator, ki pozna slovensko šolstvo, v Beograd.

4. Zvezin sklad se uporabi za nakup hiše v kakem zdravilišču.

5. Zveza se ne razpusti, dokler ni urejena zadeva ujedinitvenja jugoslovanskega učiteljstva.

6. Prispevek Zvezi za leto 1920 se določi 2 K letno od člana. Društva naj čimprej poravnajo članarino.

7. Zvezin tajnik se poveri, da uredi zadevo pri knjižnici mariborskih učiteljskihnikov. Kot zastopnika Zveze za pregledovalca knjižnice se določi tovariša Rakuša iz Krčevine pri Mariboru.

Odbor je obširno razpravljal o imenovanju nadučitelja v Vojniku ter k razpravi povabil tudi tovariša Eksela.

Radovljiško okrajno učiteljsko društvo ima dne 29. aprila t. l. ob pol deseti uri svoje zborovanje na Jesenicah v slovenski šoli. Predava tov. Janko Baraga o računstvu v I. razredu. Popoldne ob dveh je ogled tovarne s posebnim ozirom na vlivanje zvonov. — Naročila za kosilo naj se pošljejo do 27. t. m. tov. Hudetu na Jesenice. Tajnik.

## Podpirajte „Jugoslovansko Matico!“ Kronika.

— Naš parlament. Začasno narodno predstavništvo šteje 296 članov, ki se razdele približno tako, da pride po en poslanec na približno 40.000 duš. Po „podedovanih“ državnih in deželnih mejah pripade: na bivšo kraljevino Srbijo, vstevši Macedonijo 108 poslancev, Črno goro 12, vojvodino (deli Bačke, Baranje in Banata) 30, kraljevino Hrvatsko in Slavonijo z Medjimurjem 62, kronovino Dalmacijo 16, Bosno in Hercegovino 32, kronovino Istro 3, mesto Reka 1, Slovenija (bivša vojvodina Kranjska, slovenski del bivše vojvodine Koroške, slovenski del bivše vojvodine štajerske, slovenski del bivše mejne grofije Goriško-Gradišanske, mesto Trst in slovensko Prekmurje) 32 poslancev, skupaj torej 296 poslancev.

— Šola za očete. Neki francoski list priporoča ustanovitev šol za očete. Te šole naj bi obiskovali mladi ljudje, kjer bi se jih poučevalo o vsem, kar potrebujejo za vestno izpolnjevanje bodočih očetovskih dolžnosti.

— Strokovna izobrazba voditeljev posvetovalnic za izbiro poklica. Na Dunaju so otvorili prvi tečaj za strokovno izobrazbo oseb, ki delujejo v posvetovalnicah za izbiro poklica oziroma se nameravajo temu delu posvetiti. Pogoji za sprejem je srednješolska ali tej primerna izobrazba in dovršeno 24. leto. Tečaj bo trajal 3 mesece in se bo deloma vršil skupaj s tečajem za uradništvo delovnih posredovalnic.

— Za tehnično ljudsko izobrazbo. Na Dunaju se je ustanovila »Svobodna zveza za tehnično ljudsko izobrazbo«, v kateri so zastopane vse tehnične organizacije in zavodi, predvsem tehnična visoka šola in tehnični muzej. Predsednik je inž. dr. W. F. Exner. Društvo hoče izpolniti veliko vrzel v splošni izobrazbi ljudstva z ozirom na tehnične vede in znanje in v to svrhu prirediti javna predavanja o tehnikah, rudarstvu, kmetijstvu, gozdarstvu in dr., izdajati posebno glasilo »Tehnika in Kultura«, ustanoviti lasten arhiv filmov, knjiž. itd.

— Zgodnje počitnice v Avstriji. Temeljem zdravniških preiskav so dognali, da je na dunajskih šolah nad dve tretjini otrok potrebnih okrepitve. Na tisoče in tisoče dunajske dece je že odšlo v inozemstvo, kjer so jo razni narodi človekoljubno vzeli pod streho. Ostalo je doma še 16.000 oslabeledih otrok, ki jih pošlje občina sedaj na deželo. Da dobi zanje prostora v šolah, se bodo začele letos velike počitnice že 15. junija; v dunajskih šolah, ki so malone izpraznjene, bi se nadaljnji pouk istotako ne izplačal.

— Avstrijsko katoliško šolsko društvo je imelo 11. t. m. na Dunaju svoj redni občni zbor, na katerega je poslal banežev nuncij Agna Serra papeževo pismo. Društvo šteje 107.000 članov. Zbor je sprejel resolucijo, v kateri zahteva:

Bodoča državna ustava naj zagotovi svobodo pouka in vzgoje, fakultativno versko šolo ter zajemljivost in zavaruje versko-nabožni pouk in vzgojo; šolska preosnova naj ne zavrne vsega dosedanjega, marveč naj se izvede v zmislu organičnega razvoja tega, kar je postalo zgodovinsko; v šolsko-preosnovne komisije naj se v primeren številu pokličejo tudi katoliški strokovnjaki; katoliški starši se pozivljejo, da sodelujejo v društvi staršev, ki so se osnovali za šole.

— Velika potreba nadaljevalnih šol. Neki dunajski list se peča z veliko škodo, ki jo trpi na svoji temeljni izobrazbi mladina, ki je hodila začasa vojne v šolo. Znanje, ki ga je otrok pred vojno prinesel z ljudske ali meščanske šole, je bilo vse kaj drugega nego je tisto, kar so pridobili otroci v šoli za časa vojne. Ta primanjkljaj bo cel rod tako težko čutil vse življenje, ako tisti, ki so v to vpoklicani, ne bodo poskrbeli, da se ta primanjkljaj kolikor mogoče nadomesti. To nalogo morajo prevzeti nadaljevalne šole, ki se morajo kolikor mogoče izpopolniti in razširiti. Obvezni obisk nadaljevalne šole se mora raztegniti na vso mladino — razen one seveda, ki obiskujejo druge šole — do 18. leta starosti. Predvsem pa se morajo preosnovati nadaljevalnošolski sveti, da bodo imeli več zmisla za potrebe in koristi delavske mladine.

— Vprašanje ženskih srednjih šol na Dunaju. Na Dunaju so ženske srednje šole, ki so vse zasebne, na tem, da se zapro. Kljub temu, da so zvišale šolnino od 300 na 900 in 1200 K, ne morejo zmagovati stroškov. Učitelji in učiteljice dobivajo po 400 do 800 K mesečne plače, s čimer seveda ne morejo živeti. Sedaj so uvedli akcijo za poddržavljenje vseh ženskih srednjih šol.

— Zakon o davku na vojne bogataše je predložil finančni minister prestolonasledniku v podpis. Sedaj so zagotovljeni novi državni dohodki, in sicer: 1. Po zakonu o proračunskih dvanaestinah so v vsem kraljestvu uvedene sodne in administrativne takse, ki so bile v veljavi na teritoriji kraljevine Srbije. 2. Uvedene so nove takse na zabave, gledališča, kinematografe, cirkuse itd. 3. Zakon o davku za vojne bogataše, je, kakor rečeno, sankcioniran.

— Koliko je judov na svetu. Judovski zgodovinar Frietsch cenil število judov na svetu na 15.430.000. Od teh živi v Palestini samo 100.000 judov. Največ judov živi v Evropi: Na Poljskem 3 milijone in približno toliko tudi v Ukrajini in današnji Rusiji; v Sibiriji 900.000, na Rumunskem 600.000, v Nemčiji 540.000, na Ogrskem 450.000, na Češkoslovaškem 450.000, na Francoskem 300.000, na Litvanskem 250.000, v Jugoslaviji 200.000, na Holandskem 110.000 in na Angleškem in Irskem 3 milijone judov. V Združenih državah Severne Amerike je 3.300.000 judov.

## Iz Jugoslavije.

— Brzjavka iz Beograda. 16. aprila. Kongres jugoslovanskih učiteljev se ne bo vršil dne 23. maja t. l., temveč dne 18. julija, in sicer na zahtevo tovarišev iz Slovenije, Dalmacije in drugih krajev, ki želijo, da bi bil kongres v času velikih šolskih počitnic, da bi se ga tako mogli udeležiti.

— Tovariši in tovarišice! Pripravite se v čim večjem številu, da pohačimo o počitnicah na prvi veliki jugoslovanski učiteljski kongres, ki nam ustvari našo Unijo!

— Podružnica »Slomškove Zveze« za kočevski okraj je sklenila 8. t. m. sledečo resolucijo kot odgovor na resolucijo okr. učit. dr. za koč. okraj: »Člani Slomškove Zveze so mnenja, da je treba najprej sporazumno z našim osrednjim odborom pripraviti pravila, ki nikakor ne bodo nasprotovala načelom Slomškove zveze; sicer ni mogoče nadaljnjih razgovorov, še manj pa vstop v novo organizacijo.«

— Podružnica Slomškove Zveze za kranjsko-radovljiški okraj je kot odgovor na zborovanje okr. učit. društva za kranjski okraj sklenila dne 15. t. m. sledeče: »Predsednik Slomškove Zveze (Strukelj) in urednik »Slov. Učitelja« (Fabine) sta temeljito pojasnila vsa za učiteljstvo pereča vprašanja, zlasti tudi zadevo glede stanovskega ujedinitvenja. Zborovalci so sprejeli resolucijo, kjer pozdravljajo ustanovitev Unije, ki se mora ustanoviti le v sporazumu z osrednjim vodstvom Slomškove Zveze. Ne trpimo nikakega kulturnega nasilstva in hočemo garancij, da bi bilo društvo tudi res stanovsko. Vsa čast mnogoštevilnim zborovalcem, ki se niso dali dosedaj premočiti lepih besedam naših nasprotnikov. Upamo, da to prebudi še tiste omahljivce, ki ne vedo, kaj jim je storili. Krščansko učiteljstvo naj krepko

drži skupaj in zaupa svojim voditeljem, pa se ne bo treba bati nobenega terorizma.«

— Vsem podružnicam »Slomškove zveze« in okraj. učiteljskim društvom v Sloveniji. Z ozirom na naš današnji članek »Ježijo se...« ponatiskujemo v boljše razumevanje okrožnico odbora »Slomškove zveze« z dne 6. t. m., ki jo je bil priobčil »Slovenec« pod gorenjim naslovom. Dotična okrožnica slove: »Da se zadeva ujedinitvenja slovenskega učiteljstva temeljito pojasni in odstrani za bodoče vsako nesporazumljenje, je sklenilo učiteljstvo »Slomškove zveze« na svojem sestanku z dne 31. marca t. l. objaviti okrožnico vsemu slov. učiteljstvu, ki naj sedaj odloči o zadevi. Na pobudo »Slomškove zveze« se je osnoval lanske leto »Učiteljski svet«, ki mu je predsedoval učitelj Ivan Petrič, sedanjí voditelj v Spodnji Šiški. V tem Učit. svetu so se pripravljal tla za stanovsko ujedinitvenje. Vršilo se je nekaj sej, potem pa predsednik že skoraj eno leto ni sklical nobene seje in zadeva je zaspala brez pravega vzroka. Podružnice »Slomškove zveze« so priredile več zborovanj v svrhu razpravljanja o stanovskem združenju. Na ta zborovanja so bili vabljeni tudi člani okraj. učit. društev. Na takem skupnem sestanku v Novem mestu dne 1. maja 1919 je bila soglasno sprejeta sledeča resolucija: »Zahtevamo, naj se združi takoj vse učiteljstvo v Sloveniji v eno samo strogo stanovsko organizacijo, ki pa mu naj pusti v kulturnih vprašanjih popolno svobodo, tudi svobodo združevanja v posebne samo kulturne učiteljske organizacije. Ta učiteljska stanovska organizacija naj se čimprej razširi po vsej Jugoslaviji.« Ta resolucija je bila sprejeta tudi od vseh podružnic »Slomškove zveze«. Na dalje sta »Slov. Učitelj« v št. 5. in 6. lanskega leta in »Učiteljski Tovariš« priobčila članek v navedenem smislu. Na božičnem zborovanju »Slomškove zveze« so bile zopet sprejete resolucije, ki iskreno pozdravljajo ustanovitev stanovske organizacije. Razpravljalo se je o pravih Unije, ki jih je tudi priobčil »Slovenski Učitelj« v št. 1. let. leta. Na prejšnjih naših zborovanjih pa so se tudi spremenila pravila »Slomškove zveze«, ki naj bi postala le kulturna organizacija. Pravila je najti v številki 7. Slov. Učitelja leta 1919. Obrnili pa smo se nadalje tudi naravnost v Beograd na glavni odbor Udruženja, a odgovora še do danes nismo prejeli. Odbor »Slomškove zveze« se je tudi pisмено obrnil na vodstvo »Zaveze«, poslal mu resoluciji z občnega zbora in ker ni bilo odgovora, smo ponovno pozvali vodstvo »Zaveze« in obenem predlagali, da naj pošlje svoje zastopnike, s katerimi bi bilo možno sestaviti pogoje za ustanovitev strokovne organizacije. Odgovor pa je dobila »Slomškova zveza« od vodstva »Zaveze« šele pod pritiskom javnih polemik, ki se glasi tako-le: »Vodstvo Zaveze je napravilo na svoji seji dne 14. t. m. in z ozirom na doposlana dopisa Vaše »Zveze« sledeči sklep: Zaveza jugoslovanskega učiteljstva v Ljubljani stavljenih resolucij »Slomškove zveze«, s katerimi se ta izreka za edinstveno stanovsko organizacijo zajedno je pa sklenila, da svoje »Zveze« ne razpusti, ne more vzeti na znanje. V zvezi s tem odpade tudi vsak nadaljnji razgovor s predlaganimi odposlanci.« To je tedaj zgodovina vprašanja stanovskega ujedinitvenja slov. učitelja, iz katere je jasno razvidno, da ne zadene odbora »Slomškove zveze« nebena krivda, če zadeva ne pride preko mrtve točke. Iz vsega pa je razvidno, da sedanjí voditelj »Zaveze« zadeve sploh ne smatrajo za resno in jo hočejo na vsak način spraviti s sveta. Nam pa se vidi to vprašanje življenjskega pomena za učiteljski stan in ker smo mnenja, da vodstvo »Zaveze« ni izraz naziranja pretežne večine slov. učiteljstva, zato napravimo od naše strani še zadnji poizkus s tem, da se obračamo na forum vsega slov. učiteljstva, ki naj odloči o stvari po svojem preudarku.«

— Ravnatelj Schreiner. V Mariboru je umrl dne 14. t. m. ob 6. uri jutraj gospod Henrik Schreiner, ravnatelj državnega moškega učiteljskega v Mariboru, ter predsednik Slovenske šolske Matice. Pokojnika smo poznali vsi slovenski učitelji kot vzornega in duhovitega pedagoga, kot vodnika na našem šolskem polju. O njegovih izrednih zaslugah za razvoj našega šolstva bomo poročali obširneje v eni prihodnjih številkih našega lista. R. I. P.

— Srbsko - hrvatski literarni tečaj. Pred Veliko nočjo je zaključil vseučiliški profesor dr. Ilišić srbsko-hrvatski literarni tečaj. V kratko odmerjenem času nam je temeljito očrtal razvoj srbsko-hrvatskega leposlovja od Vuka Karadžića do Kranjčevića. Bila je to nad vse zanimiva snov, saj nam je bila, žal, do sedaj

tako malo znana. G. predavatelj pa jo je tudi podal z njemu lastno globoko iskrenostjo, ki prihajajoča iz duše, sega v dno duše poslušalčeve. Vsi udeležniki tečaja sino se ločili z iskreno željo, da bi dr. Ilišić drugo leto nadaljeval ta predavanje. Tej želji pa se je pridružila še moja osebna želja, da bi se prihodnje leto teh predavanj udeležilo ljubljansko učiteljstvo v večjem številu, kakor se je to zgodilo letos. Ivanka Kalinova.

— Ljubljanski tovariši, ki ste se svojčas oglasili za učitelje vajakov-analfabetov, ste prijazno vabljeni na sestanek, ki se vrši dne 24. t. m., to je v soboto ob 18. uri (6. uri pop.) v pisarni »Hranilnice in posojilnice učiteljskega konvikta«, Frančiškanska ulica 6./I. nadstropje. — Vendelin Sadar, sklicatelj.

— Pevski sestanek ljubljanskega učiteljstva bo v ponedeljek, dne 26. t. m. ob 17. uri v ljudski šoli na Ledinu. K sestanku vabim vse tovariše- pevce in tovarišice-pevke, da se pogovorimo o izboru pesmi in o pevskih vajah. — F. Juvanec.

— Dvojni jubilej. Včeraj je praznoval v Bukovici pri Škofji Loki 65letnico svojega rojstva in 50letnico svojega književnega delovanja tovariš Janko Leban. Naš list, ki šteje jubilarita med svoje zveste sotrudnike že dolga desetletja, želi zaslužnemu tovarišu ob redkem jubileju še mnogo srečnih in srečnejših let!

— Maturanti in maturantke ljubljanskega učiteljskega izza 1. 1895. Julija bode 25 let, kar smo bili »potrjeni« in se razkropili po širni Sloveniji. Ali bi ne bilo umestno, da se snidemo tekot poletja na sedanjem času primernem sestanku? Tovariš Rus meni, da bi praznovali 25 letnico v Celju ob priliki Zavezinega zborovanja (v prvi polovici sept.) Mogoče bi se tudi mariborski jubilariti takrat in tam sešli in bi tako lahko skupno slavili svoj jubilej. Tovariši in tovarišice, razmisljajte o tem in povejte svoje mnenje in nasvete! S tovariškim pozdravom! Tratar Jože, II. mestna. Ljubljana.

— Prijateljem potujočega dijaštva! Bliža se čas, ko bomo zopet lahko prišli za popotno palico, da gremo med svoje ljudstvo in se razgledamo po širni domovini. Le ona inteligenca, ki ostane v tujem stiku z narodom, more delati zanj. Zato smo si ustanovili vsedijaški »Ferijski Savez«, organizacijo, ki naj omogočuje in olajšuje tudi revnim dijakom daljša potovanja v počitnicah in tako prispeva k izobrazbi inteligentnega naraščaja. Da dosežemo ta cilj, se obračamo tem potom do občinstva cele Slovenije, da nam dá na razpolago brezplačna prenočišča z ali brez hrane, popust v gostinah itd. V svrhu lažjega zbiranja naslovov navedenih dobrotnikov omladine smo natisnili posebne nabiralne pole in jih razdelili med dijaštvo. Ako bi bil kdo pripravljen, dati potujočemu dijaku enkratno prenočišče v dobi od 15. julija do 15. septembra t. l. z ali brez hrane, ali pa nekaj popusta v svoji gostilni in se pri njemu ni nikdo zgledal z nabiralno polo, ga prosimo, da nam prijavi svoj naslov ter navede, katere ugodnosti je pripravljen dati. Dijaški Ferijski Savez, Ljubljana, Akademski dom (hotel Tivoli).

— Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metod v Ljubljani naznanja vsem podružnicam in prijateljicam C. M. družbe, ki s skrbjo povprašujejo, če bo Družba še obstala in delovala za prosveto naroda, to-le: Družba obstoja in mora obstati, ter s podvojeno energijo delati, če hoče slovenstvu rešiti, kar se rešiti mora. Ono vzdržuje še 30 učiteljev in otroških vrtaric. Kdo naj prevzame to breme, kdo naj krmi s hrano prosvete one tisoče otrok, ki jih neguje teh 30 učiteljev in vrtaric? Družba živi, ker mora živeti, deluje, ker mora delati, da ne poginejo oni, ki so kri naše krvi, ki so bili sicer zapisani smrti. Kdor ima srce in rodoljubni čut, delaj za C. M. družbo!

— Trgovsko šolstvo. Na vseslovenskem trgovskem shodu v Ljubljani dne 11. t. m., ki je razpravljajal med drugim tudi o trgovskem šolstvu, je bila sprejeta sledeča resolucija: »Trgovci, zbrani na vseslovenskem trgovskem shodu, se živo zavedajo, da je bodočnost Slovenije zagotovljena le s procvitom trgovine in industrije. Predpogoj tega razvoja je iskati v strokovnem šolstvu, ki ga nimamo. Zane-marjeni, oziroma sistematično zapostavljeni od prejšnje države, pričakujemo, da nam nova država v tem oziru ne bo mačeha, in zahtevamo, naj vlada posveti vso svojo pozornost vprašanju trgovskega šolstva, skrbi za to, da v najkrajšem času, ki je mogoč, zgradi nižje, srednje in visoko trgovsko šolstvo, takoj pa izbere primerne moči ter jim s primernimi podporami omogoči, da se izvežbajo za učiteljski poklic na teh šolah. Pozivamo občine naših mest in industrijskih krajev, naj v razumevanju velikega časa posamič ali združeno snujejo trgovske šole ter s primer-

nimi podporami pospešujejo izobrazbo trgovskega naraščaja. Trgovstvo je pripravljeno, prispevati k stroškom za zgraditev našega trgovskega šolstva.

— **Poročil se je** tov. Rado Grum s I. mestne deške ljudske šole v Ljubljani z gđ. Marijo Skubic. Mnogo sreče!

— **Himen.** Naša tovarišica Anica Krenova, učiteljica v Šmartnem, se je dne 12. aprila poročila z gospodom Robertom Neubauerjem, medicincem in rezervnim nadporočnikom v čehoslovaški armadi. Naše iskrene čestitke!

— **„Ženski Savez“.** V Beogradu je vzklikala misel, da se učiteljice srednjih šol (v Srbiji jih je vsaj toliko kot profesorjev) in učiteljice ljudskih šol cele države združijo ne glede na organizacijo, v kateri so in ostajajo, v društvo, s katerim bi pristopile v „Ženski Savez“, da bi na ta način imele vpliv in veljavno besedo na ženskih kongresih v Jugoslaviji kakor tudi na mednarodnih. Do sedaj pač ni bila jugoslovanska žena oziroma učiteljica še nikoli zastopana na ženskih kongresih, zato to misel pozdravljamo in pozivamo tovarišice, da se zanimajo za to idejo ter jo propagirajo.

— **Narodno gledališče v Ljubljani**, ki ga je prevzela država, bo prejelo na leto 600.000 K kot državni štipendij.

— **Naredba celokupne deželne vlade za Slovenijo** o pravnomočnih in državoslovnih študijah in teoretičnih državnih izpitih na univerzi v Ljubljani je izšla v Uradnem listu št. 48. z dne 17. aprila t. l.

— **Juridično fakulteto ljubljanske univerze** so otvorili v četrtek 15. t. m. s predavanjem dekana te fakultete prof. dr. Leonida Pitamica o „pravu in revoluciji“.

— **Za referenta umetniškega oddelka** v ministristvu za prosveto je imenovan največji sedanji srbski književnik Bora Stanković.

— **Gospodarsko-šumarska fakulteta v Zagrebu.** Poverjenik za uk in bogocastje hrvatske vlade je izdal nov začasn statut gornji fakulteti, ki se deli v gospodarski in šumarski del, oba z osmimi semestri. Kot redni slušatelji se morejo vpisati absolvirani gimnazijci in realci in oni, ki so bili že drugod na enaki šoli vpisani. Predpisani so trije državni izpiti; tretji daje pravico do naslova „inženjer“. Za dosego doktorata je potrebna kaka znanstvena razprava in en strogi izpit.

— **Odprava zasebnih ženskih krojaških šol v Srbiji.** Vlada je dala v Srbiji zapreti vse zasebne ženske krojaške šole, ker je bilo v njih marsikaj nerednega in so si mnoga podjetja nadevala naziv samo zato, da ni bilo treba plačati davka. Vlada bo v nadomestilo povsod otvarjala državne ženske krojaške ozir. obrtne šole in podpirala enake zavode raznih ženskih organizacij.

— **Zgradba vojne akademije.** Na vojni akademiji se je ustanovila komisija, ki bo izdelala načrt za zgradbo velike moderne vojne akademije na Dušanovcu.

## Neodrešena domovina.

— **r Na zadnjem zborovanju delegatov „Zveze jugoslovanskih učiteljskih društev“** v Trstu je poročal za šolsko-politični odsek tov. Fr. Mermolja in je bilo sprejetih več za šolstvo in učiteljstvo v zasedenem ozemlju prav važnih predlogov:

### 1. Šolstvo v zasedenem ozemlju.

Vzpostavijo naj se takoj, kjer so pogoj dani, ljudske, obrtne, kmetijske in srednje šole. Nemudoma pa naj se odprejo vse slovenske in hrvatske šole, ki so obstojale pred okupacijo, in pozove naj se učiteljstvo na svoja mesta, bodisi iz internacije ali pa iz doma.

Interniranemu in pregnanemu učiteljsstvu naj se takoj izplačajo vsi službeni zastanki. (Slučaji: Masli Alfonz, Orlek (Sežana), Opašič Anton, Pazin, i. dr.)

Protestiramo proti ustanovitvi učiteljske v Tolminu in gimnazije v Idriji, kakor tudi proti njih notranji ureditvi. Vsem učencem naj se vštejejo kot pravovelnjavne vse dosedanje študije izven premirne črte, ako se vrnejo na domače ljudske in srednje šole, ker so bili prisiljeni obiskovati tuje zavode, zaradi begunstva, ali zaradi vojnih razmer in pomanjkanja na srednjih šolah v domovini. Ob tej točki je stala delegacija na stališču, da je treba zavzeti pri tem vprašanju jasno smer in s tem pokazati, da smo kulturni element.

### 2. Nadzorstvo šol.

Vzpostavijo naj se zopet vsi okrajni in deželni šolski sveti s primernim zastopstvom učiteljstva in prebivalstva po vedno javnih zakonih. Protestiramo proti nastavljanju jezikovno in strokovno nesposobnih nadzornikov.

### 3. Nastavljanje učiteljstva.

Protestiramo proti nameščenju ne-ustrojenih učiteljev, ki nimajo zakonite predizobrazbe.

### 4. Šolske knjige.

Protestiramo proti letos vpeljanim ljudskošolskim berilom (De Micheli), ker ne odgovarjajo niti približno načelom moderne šolstva. Zahtevamo, da se uredijo nove učne knjige, odgovarjajoče vsem tem zahtevam.

### 5. Poučevanje italijanščine.

Ugovarjamo proti obligatni vpeljavi italijanskega jezika na ljudskih šolah, kjer se ni že prej poučeval kak tuj jezik. Morebitno poučevanje italijanščine na ljudskih šolah naj se poveri izključno le kvalificiranemu, domačemu učitelju proti primernemu plačilu.

### 6. Pokojnine in službena doba.

Do popolne pokojnine imej pravico vse učiteljstvo s 35-letnim službovanjem in s 57-letno starostno dobo. Pravico do delne pokojnine imej učiteljstvo z 10-letnim službovanjem. V službi oslabilim učiteljem naj se ta pravica prizna že s 30-letno službeno dobo. Zahtevamo, da se začasnim učiteljem in supletom všteje v službeno dobo ves čas vojaškega službovanja od mature sem, in tudi onim, ki niso v dobi miru utegnili biti pravočasno nameščeni, ker niso prostovoljno prekinili, oziroma ne začeli svojega učiteljevanja. (Slučaj: F. Sancin, Katinara.)

### 7. Stik z italijanskim učiteljstvom.

„Zveza“ je pripravljena sodelovati v stanovskih in gmočnih vprašanjih z italijanskim učiteljstvom.

### 8. Šolske tiskovine.

„Zveza je“ predlagala, da se uvedejo nove šolske tiskovine in uradno poslovanje šole s šolskim letom 1920—21.

9. **Uvoz znanstvenih in literarnih spisov.** „Zveza“ nujno prosi, da se odpro meje vsem spisom znanstvene in literarne vsebine. — Del. Rakovski predlaga, da bi se dovolil uvoz knjig iz Jugoslavije, a sprejet je bil odsek predlog, ker je bolj obširen. — Po poročilu šolsko-politiškega odseka je prešla delegacija na željo hrv. tovarišev, ki so morali odpotovati, nekoliko točk dnevnega reda in je določila enoglasno, naj se vrši bodoče delegacijsko zborovanje meseca avgusta zopet v Trstu, ker so tu dani najboljši pogoji za nemoteno in uspešno delo.

— **r Štrajk v Trstu.** 13. t. m. je končal veliki, enajst dni trajajoči štrajk tržaških občinskih nameščenecv in uslužbencev vseh kategorij. Došlo je med vlado in nameščenci do končnega sporazuma. Vlada je bila prisiljena postaviti za izboljšanje plač v proračun za l. 1920 znesek 13 milijonov lir. — Pouk se zopet vrši od 13. t. m. nemoteno po vseh šolah v mestu in okolici.

## Književnost in umetnost.

Zvonček 1920. Št. 1.—3. — Izšle so prve tri številke letošnjega Zvončka z nastopno vsebino: 1. Borisov: Z juga. Pesmi. — 2. Marija Grošljeva: Uboga ptica. Pesem. — 3. Andrej Rapč: Vrnitev. Povest. — 4. Albert Š.: Pomlad na Gorškem. Pesem. — 5. Tone Rakovčan: Pisanice. Bajka. — 6. Marija Grošljeva: Dve predici. Pesem. — 7. Prizor iz povesli „Marko Senjanin“. Podoba. — 8. Fr. Rojce: Prstan. Čarobna pravljica igra v treh dejanjih s petjem. — 9. Ob Kolpi. Podoba. 10. Cvetinomiški: Jazbečeva zvijača. — Basen. — 11. Jos. Vandot: Zibelka. Pesem. — 12. Vera: To je tvoja domovina! Povest. — 13. Janko Lebar: Jugoslovanska. Pesem. — 14. Albin Čebular: Škratje. Pesem. — 15. Fr. Milčinski: Gašpar, Mihec in Baltazar. Povest s 7 podobami. — 16. Tone Gaspari: Iz knjige „Pisma iz taborišča“. Povesti. — 17. Mar. Grošljeva: Zašumelo in zapelo... Pesem. — 18. Utrva: Miklavž in Miklavžek. Vesela povest. — 19. Albert Š.: Pomlad. Pesem. — 20. Utrva: Kraljična na grahu. Pripovedka. — 21. Mar. Zopfova: Velikonočna — beguncu. Pesem. — 22. Ivanka Kalinova: Velika noč. Pesem. — 23. Pouk in zabava. — 24. Kotiček gospoda Doropoljskega. — 25. V dvajsetprvo leto! — Širite in priporočajte „Zvonček“! Vsak dosednji naročnik naj si prizadeva, da pridobi listu vsaj še po enega novega naročnika! Spravite „Zvonček“ v sleherno hišo, kjer biva slovenska mladina!

Šolski list. II. stopnja 2. številka. Za 4. in 5. šolsko leto. Strani 112. Uredil Andrej Rapč. Pravkar je izšla pod spretnim uredništvom tov. A. Rapeta druga številka „Šolskega lista“ za II. stopnjo, ki obsega 5. in 6. šolsko leto. List je razdeljen na 6 poglavij, ki imajo nadpise: 1. Zabavi in pouku, 2. Zdravju, 3. Priroda, 4. Prirodopis in prirodoslovje, 5. Iz zemljepisja in

6. Zgodovina. Učiteljska tiskarna je z izdajo te prepotrebne knjige napravila zopet lep korak dalje na polju ljudskošolskega slovstva. Na nas samih pa je, da list, ki je namenjen v prvi vrsti šolskemu pouku spomladi, čimprej spravimo med našo ukaželjno mladino. Tovariše in tovarišice prosimo, da nam pri morebitnih ocenah ne prihajajo samo s pavšalno obsodbo: „Šolski list po večini ne ugaja“, temveč želimo, da v svoji oceni navedo, kaj bi utegnili ugajati. Zeleli bi si v glavnem več pozitivne kritike, da se bodo avtorji znali ravnati pri nadaljevanju započete dela in da pridemo na ta način do čitank, o katerih se bo potem reklo, da po večini ugajajo!

„Visokošolski mladini!“ Pod tem naslovom je pravkar izšla v založbi Tiskovne zadruge v Ljubljani knjižica, ki prinaša nastopno predavanje ljubljanskega vseučiliškega prof. dr. K. Ozvalda. V njem je predavatelj ugotovil, česa treba našim visokošolcem, da vznikne iz njihovih vrst čimprej nova kulturna garda, naša bodoča inteligenca. Knjižica velja K 2'60 in se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ul. 6.

### ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. dec. 1918.)

I. L. izkaz.

Po 216'40 K: Šolsko vodstvo Sv. Vid pri Ptuj. Po 50 K: Jelica Kokoljeva in Marija Korenjakova — Sv. Barbara v Halozah. Po 33'60 K: Lešnik Janko — Vurberg pri Ptuj. Po 20 K: Marija Kavčič Urbančičeva — Ljubljana; Gselman A., Angela Kostanjškova — Sv. Martin p. Vurberg. Po 10 K: Jare Franc — Sv. Martin p. Vurberg. — Današnji izkaz 370 K. Prej izkazanih 19.811 K. Skupaj 20.181 K.

Ivan Petrič,

Ljubljana VII., Gasilska cesta 172.

### Listnica uredništva.

Tov. J. Kov. v Podjuni: Članek pride na vrsto v prihodnji številki. Vsled preobilice drugega gradiva ga dosedaj nismo mogli priobčiti. Kar se tiče vračanja rokopisov, prosimo, pogledajte na čelo našega lista! Podobno bode opazili tudi pri drugih listih, n. pr. „Ljubljanskem Zvonu“. Pozdrav in priporočilo!

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Štev.: 221/III.

## Razpis učiteljskih služb.

V šolskem okraju v Sv. Lenart v Slov. gor. se razpišejo v stalno nameščenje nastopna učna mesta:

1. Sv. Rupert v Slov. gor. 2 učni mesti: prosto stanovanje.
2. Sv. Jurij v Slov. gor. 2 učni mesti: prosto stanovanje.
3. Sv. Benedikt v Slov. gor. 2 učni mesti: prosto stanovanje.
4. Sv. Lenart v Slov. gor. 1 učno mesto: prosto stanovanje.
5. Sv. Barbara pri Mariboru. 1 učno mesto: prosto stanovanje.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo po predpisani službeni poti do dne 16. majnika 1920 pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Predsednikov namestnik:

Ivan Koropec.

### Naši himni:

1. Lepa naša domovina.
2. Bože pravde.

Dvoglasno s spremljevanjem harmonija za šolsko mladino priredil Fran Marolt. Cena 1 krona. Naročila sprejema le Učiteljska tiskarna.

## Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonošno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. marca 1920 K 125.303'69.

Hranilne vloge se obrestujejo

po 4 %.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/2. do 1/2. ure popoldne.

Na dopise brez vposlanih znamk za 1 K. se ne odgovarja.

## Spominjajte se rezervnega sklada „Zaveze“!

Grobni tužilo, žame in tužilo razpokani kot nenasitna žrela... Župančič.

Utrnila se je zvezda našega življenja. Predobra nepozabna mamica, oziroma sestra, svakinja in teta, gospa

**FRANJA PETKOVŠEK ROJ. WEITHAUSER**  
nadučiteljica vdova

je danes ob 19. uri po dolgi mučni bolezni, previdna s sv. zakramenti za umirajočo, dokončala trnjevo pot življenja in nas ostavila v neizmerni boli.

Pogreb predrage pokojnice se vrši v petek, 16. t. m., ob pol 17. uri iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župnijski cerkvi.

V Kranju, dne 14. aprila 1920.

Stanko Petkovšek, Rodbini:  
realni profesor, Petkovšek-Weithauser.  
sin.

### Zahvala.

Vsem, ki so me ob prebrdki izgubi predobre mamice

**FRANJE PETKOVŠEK ROJ. WEITHAUSER**  
nadučiteljica vdove

tolažili in za vse dokaze iskrenega sočutja povodom smrti izrekam najiskrejšo zahvalo.

Posebno pa se še zahvaljujem vsem prijateljem in znancem, ki so preblogo pokojnico v boleznih obiskovali, tolažili ter v tako mnogobrojnem številu spremili na njeni zadnji poti.

V Kranju, dne 16. aprila 1920.

Stanko Petkovšek,  
realni profesor.

**Doprsni kip v naravni velikosti**  
**blagovestnika Jugoslovanske Maticе**  
**SIMONA JENKA**  
po originalu prof. ALOJZIJA REPIČA  
prodaja komad po 100 K  
**Učiteljska tiskarna v Ljubljani**  
Franciška ulica št. 6.  
**Važno za vsa narodna kulturna društva.**